

## บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : อำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณี  
การควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน : นายเสรี เยาวะ

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์พูนศักดิ์ วรรณพงษ์ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ณัฐนนท์ ทวีสิน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครศึกษากรณีการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ว่าอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะมีขอบเขตตามกฎหมายมากน้อยเพียงใด และการใช้อำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร บังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นหรือไม่

ผลการศึกษาปรากฏว่าอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครในการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 ได้กำหนดมาตรการหลายประการด้วยกัน ได้แก่ การควบคุมโดยมาตรการข้อบังคับกรุงเทพมหานคร การแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญ การให้ความเห็นชอบในการดำเนินกิจการบางอย่างของกรุงเทพมหานคร มาตรการการตั้งกระทู้ถาม การเสนอญัตติ การอภิปรายทั่วไปเพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร การควบคุมโดยมาตรการงบประมาณ และการควบคุมโดยมาตรการถอดถอนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง แต่มาตรการต่างๆ

โดยมาตรการถอดถอนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง แต่มาตรการต่างๆ เหล่านี้ก็มีปัญหาข้อบกพร่อง เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารของกรุงเทพมหานครมากกว่า ทำให้สภากรุงเทพมหานครไม่สามารถควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนจึงเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครในการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของกรุงเทพมหานครจนไม่สามารถแยกจากกันได้ การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครจึงต้องทำการปรับปรุงโครงสร้างของกรุงเทพมหานครก่อน โดยให้มีการปกครองกรุงเทพมหานครเป็น 2 ระดับ ระดับบนคือรูปแบบกรุงเทพมหานครนบุรีมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งระดับล่างเรียกว่านครบาลมีจำนวน 9 นครบาล มีสถานนครบาลมาจากการเลือกตั้งและสภาเลือกสมาชิกด้วยกันทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร โดยสมาชิกสถานนครบาลจะทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วย

สภาระดับบนคือสภากรุงเทพมหานครนั้น ให้มีสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานและมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานสภาฯ ปรับปรุงมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารของสภาบริหารกรุงเทพมหานคร ปรับปรุงการควบคุมโดยมาตรการข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ให้การเสนอว่าข้อบัญญัติของสมาชิกสภาต้องมีผู้รับรองอย่างน้อย 5 คน กรณีที่ร่างข้อบัญญัติใดสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วย สภาจะต้องมีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาทั้งหมด ปรับปรุงมาตรการตั้งกระทู้ถามโดยให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาในการประชุมครั้งนั้น ปรับปรุงมาตรการยื่นญัตติเกี่ยวกับกิจการงานของกรุงเทพมหานครหรือยุติคืออภิปรายทั่วไปเพื่อให้ฝ่ายบริหารชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น โดยให้มีการลงมติในเรื่องดังกล่าวได้ แต่มตินั้นจะต้องไม่เป็นลักษณะของการให้ความไว้วางใจหรือไม่ให้ความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหาร และฝ่ายบริหารจะต้องนำมติ

ของที่ประชุมไปปฏิบัติหรือติดตามให้เป็นไปตามมติของสภา ปรับปรุงมาตรการควบคุม โดยวิธีการงบประมาณกรณีสภาไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณและมีการแต่งตั้งกรรมการร่วมเพื่อพิจารณา และสภาไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ต้องใช้คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของสมาชิกสภาจึงจะทำให้ร่างข้อบัญญัตินั้น ตกไป ปรับปรุงการแปรญัตติของสมาชิกสภาโดยห้ามมิให้แปรญัตติเพิ่มเติมรายการ หรือจำนวนในรายการ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่าย ปรับปรุง มาตรการให้ความเห็นชอบของสภา ในกรณีที่ฝ่ายบริหารจะแต่งตั้งข้าราชการ กรุงเทพมหานครระดับสูงเช่น ปลัดกรุงเทพมหานคร ต้องเสนอให้สภาให้ความเห็น ชอบเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและให้การประสานงานระหว่างสภาและข้าราชการ ประจำของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

สำหรับสภาระดับล่างคือสภานครบาล นอกจากจะนำมาตรการในการควบคุม ฝ่ายบริหารดังเสนอไว้ข้างต้นมาถือปฏิบัติด้วยแล้ว สิ่งที่แตกต่างกันก็คือกรณีสภาไม่ให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะมีผลทำให้ฝ่ายบริหารต้อง ออกจากตำแหน่งทันที ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการควบคุมการบริหารงานของ กรุงเทพมหานครใน 2 ระดับดังกล่าว โดยในระดับบนยังมีโครงสร้างเหมือนกับ กรุงเทพมหานครปัจจุบัน และในระดับล่างเป็นการนำระบบรัฐสภามาใช้เพื่อเป็นการ ประสานแนวความคิดทั้งฝ่ายที่ต้องการให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และฝ่ายที่ต้องการให้นำระบบรัฐสภาไปใช้กับการบริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำให้ การควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครโดยสภากรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้ จริง